

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

szerepét.) A modellben a termékek útja, az ágazatok kapcsolata világosabbá válik.

A szerzők az ágazati kapcsolatok vizsgálatához az 1972. évi népgazdasági ÁKM-adatokat használták fel. A közölt adatok tulajdonképpen alátámasztják mindazokat a megállapításokat, amelyeket más fejezetekben bővebben ismertettek. Így a mezőgazdaság és az élelmiszeripar jelentőségét a lakosság fogyasztásában és az exportban. Rávilágít az anyagi-műszaki bázis nagyságára, illetve az ipari ágazatoknak a mezőgazdaság termeléséhez való hozzájárulására stb. Úgy tűnik, hogy az elemzésnél a szerzők nagyobb súlyt fektettek az élelmiszeripar és a mezőgazdaság közötti és a két ágazaton belüli kapcsolatok ismertetésére, mint a két ágazat külső kapcsolataira. Pedig ahhoz, hogy a mezőgazdaságot az ágazatok rendszerében vizsgáljuk, más ágazatokkal is érdemes lett volna összevetni, például az importigénység, az exporthányad, a lakossági fogyasztás stb. vonatkozásában. Néhány egyéb „halmozott” mutató stb. segítségével érdekesebb lehetett volna tenni ezt a fejezetet is.

Természetesen el kell ismerni azt, hogy bár az „input-output analízis” — mint a matematika egyik részágazata — évtizedek óta ismert, annak statisztikai és közgazdasági adaptációja hazánkban csak az utóbbi évtizedben terjedt el. Az input-output elemzések a közgazdászoknak elég szűk körét foglalkoztatják. Köszönet illeti a szerzőket, hogy ennek kezdeti lépéseit az agrárgazdaságtan területén támogatják.

Szilksai Istvánné

S ÁNDOR B A R N A:

AZ ŐSZIBÚZA-TERMESZTÉS FEJLESZTÉSENEK LEHETŐSÉGEI BORSOD MEGYE KEDVEZŐTLEN ADOTTSÁGÚ TERMELŐSZÖVETKEZETEIBEN¹

A szerző értékeli az elmúlt időszakra vonatkozóan Borsod megye búzatermelésének helyzetét, illetve kísérletet tesz a helyenkénti eredménytelenségek okainak feltárására. Rámutat arra, hogy a kedvezőtlen termőhelyi adottságok mellett,

melyek azok a lehetőségek, amelyeket a termelés szolgálatába lehet, illetve kell állítani. Az általános megállapításokon túlmenően konkrét tennivalókat is megfogalmaz.

Többek között megállapítja, hogy Borsod megye közös gazdaságai közül eddig még kevesen csatlakoztak a búzatermelési rendszerekhez. A várható terméshozamnövekedés miatt indokolt lenne e termelési rendszereket szélesebb körben elterjeszteni.

Közismert tény a termésátlagok jelenlegi nagyfokú szóródása. Az átlagterméskülönbségek azonban nem minden esetben az eltérő termőhelyi adottságok következményei. Ezért a termelés és a vezetés magas színvonala, a helyes fajtamegválasztás, a megfelelő tápanyagellátás, a korszerű növényvédelem, az elővetemény gondos megválasztása általában mérsékli az említett különbségeket.

Fontos a fajták helyes megválasztása, mely alapos szakmai felkészültséget és az adottságok gondos mérlegelését igényli. A szerző figyelembe véve a IV. ötéves terv tapasztalatait, a fajtaválaszték bővítését, számolva a még ismeretlen új fajták forgalomba kerülésével, nem fajtánkénti, hanem érési csoportonkénti részletezésben jelöli meg az V. ötéves terv időszakára kívánt arányokat (százalék):

Korai érécsoportúak	20
Középkorai csoportúak	60
Közép kései csoportúak	20
Összesen	100

A búzatermelési hozamok növelése érdekében a mezőgazdasági nagyüzemek egyik lényeges feladata, hogy a vetőmagfelújítást lehetőleg minden évben, vagy legalább kétevenként nemesített vetőmaggal végezzék el. A magasabb szaporulati fokú vetőmagvak használatát írják elő a búzatermelési rendszerek technológiai is. Például a KITE rendszertechnológiájában a vetésterület 50%-át II. fokú szaporulatú vetőmaggal kell elvetni, III. fokúnál alacsonyabb vetőmagot nem lehet használni.

Borsod megye jelentős területén a savanyú, gyengén savanyú, telítetlen talajokon kalciumhiány van. Ez a körülmény

¹ A tanulmány a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács V. B. Mezőgazdasági és Élelmészügyi Osztály gondozásában készült.

— mint minimumtényező — gátolja a talajba juttatott nitrogén- és foszfortartalmú műtrágyák érvényesülését. Az ilyen területeken — a szerző ajánlása szerint — hagyományos meszezéssel vagy műsztrágyázással kell lehetővé tenni, hogy a talajvizsgálatokon alapuló műtrágyázás meghozza a kívánt eredményt.

A búzatermelésben a gazdaságon belüli elhelyezkedés, a technológia fejlesztése, a ráfordítások növelése a hozamszintet meghatározó összefüggő tényezők. A szerző szerint e tényezők mérlegelése alapján azoknál a gazdaságoknál lehet a nagyobb hozamszínvonal-emelkedésre számítani, ahol a búza fajlagos hozama az átlag alatt helyezkedik el.

A vetésidő lényeges termés meghatározó szempont, amely fajtánként, termőhelyenként és évről-évre változó. A hozam és a vetésidő kapcsolatát a Bezostája 1, a Fertődi-293, a Miranovszkaja-808 és a Rannaja-12 fajtánál függvények segítségével elemzi, s ennek alapján megállapítja az optimális és a hozzájuk tartozó termésátlagokat.

A fajtaösszetétel a tartós termelési feltételeken, az alkalmazott technológián, másrészt a fajtatermőhely kapcsolaton keresztül jelent hozammeghatározó hatást.

A tápanyagellátás színvonala — mint az egyik legfontosabb terméshatárító tényező — igen sokrétű. Üzemtől, évről-évre, tápanyagaránytól, hatóanyagszinttől függően nagyszámú kombináció lehetséges.

A szerző az őszi búza ráfordítás — hozam viszonyait is részletesen vizsgálja. Véleménye szerint a ráfordítások hatékonyságában — a hozam alakulásán keresztül — fontos szerepet játszik a föld minősége, természetes termőképessége is.

A termelési költség — termelési érték kapcsolatát másodfokú függvény segítségével mutatja be. Az összefüggés szerint a bruttó termelési költség 51,2%-ban határozza meg a termelési értéket.

A megyei termelőszövetkezeti adatok alapján a IV. ötéves terv időszakában a 8200 Ft/ha-os hozammaximumot 7650 Ft/ha bruttó termelési költséggel érték el. Alacsonyabb ráfordításokon a költség szint alacsonyabb. A legnagyobb eredmény a 3500 Ft/ha ráfordítás szintnél jelentkezett, ahol a költség szint 56% volt.

Az ismertetett kiadvány figyelemre méltó kezdeményezés, mivel Borsod megyében még senki nem foglalkozott a főbb növények termelési körülményeinek és fejlesztési lehetőségeinek feltárásával.

Megyeri Ferencné

E SZÁM SZERZŐI:

Balogh Botond, agrármérnök (Pusztaszaboles) — Barcza Gabriella dr., aspiráns, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Budapest) — Bartus Ágoston, igazgató, Miskolci Mezőgazdasági Gépgyártó és Szolgáltató Vállalat (Miskolc) — Buda Gábor, osztályvezető Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (Bp.) — Budai György dr., főosztályvezető, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (Bp.) — Cséte László dr., a közgazdasági tudományok kandidátusa, tudományos igazgatóhelyettes, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Csuday Géza dr., tudományos műszaki ügyintéző, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Gyulai György, újságíró, Magyar Mezőgazdaság Szerkesztősége (Bp.) — Hammer József, miniszterhelyettes, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (Bp.) — Karajz Miklós, elnök, Kossuth Termelőszövetkezet (Sárospatak) — Magassy Dániel, igazgatóhelyettes, Gabonatermesztési Kutató Intézet (Szeged) — Magyar György, főelőadó, MÉM Statisztikai és Gazdaságelemző Központ (Bp.) — Major Lajos dr., főosztályvezető, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (Bp.) — Megyeri Ferencné, tudományos munkatárs, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Mézesné Dobos Krisztina, tudományos munkatárs, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Nagy Gyula dr., a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, igazgató, GATE Tanárképző Intézet (Gödöllő) — Pálovics Béláné dr., a közgazdasági tudományok kandidátusa, főelőadó, Országos Tervhivatal (Bp.) — Pályi József, osztályvezető, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Rott Nándor dr., tudományos munkatárs, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Siposné Pálovics Zsuzsanna, egyetemi hallgató, Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem (Bp.) — Süttő Ödön, igazgató, Balatonnagyberek Állami Gazdaság (Balatonfenyves) — Szabó Károly, főelőadó, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium (Bp.) — Szakonyi László dr., a közgazdasági tudományok kandidátusa, tudományos osztályvezető, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Szánier Imre dr., a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, igazgató, Gabonatermesztési Kutató Intézet (Szeged) — Szikszai Istvánné, osztályvezető, Központi Statisztikai Hivatal (Bp.) — Tóth Erzsébet, tudományos munkatárs, Agrárgazdasági Kutató Intézet (Bp.) — Várnagy László dr., főelőadó, Országos Tervhivatal (Bp.).

СОДЕРЖАНИЕ

Хаммер Й.: Цели производства и обращения товаров, задачи торговли	1
Маёр Л.: Аграрно-промышленное объединение, как региональная хозяйственно-интегрированная организация в Венгрии	5
Барца Г.—Пайи Й.—Тот Е.: Исследование общественного мнения о положении управления в сельском хозяйстве и продовольственным промышленности	15
Мезешне Добош К.: Применение модели цепи Маркова при исследовании и прогнозировании средней урожайности	25

ДИСКУССИЯ

Саниэл И.—Магасси Д.: Вопросы превращения в производственную силу результатов исследований в сельском хозяйстве	31
Ротт Н.—Сакони Л.: Выступление к дискуссии по концентрации, как основы дифференцированного развития сельского хозяйства	36

ИЗ ПРАКТИКИ ВЕДЕНИЯ ХОЗЯЙСТВА

Буда Г.—Сабо К.: Положение технического ремонта сельскохозяйственных машин и оборудования	43
Карайз М.: Трудности в хозяйствовании наших производственных кооперативов бодрогской и тактаской местности	49
Шютё О.: Производство говядины в госхозе Балатоннадбerek	52

ОБЗОР

Варнадь Л.: Формирование применения в сельском хозяйстве изделий химической промышленности	56
Бартуш А.: Развитие сельскохозяйственного машиностроения и роль Предприятия МЕЗЭГЕП г. Мишкольц	58
Будаи Д.: О работе контрольных комиссий предприятий	61

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Нидь Д.: Развитие системы организации и руководства в социалистических сельскохозяйственных крупных предприятиях	64
Палович Б.: Дискуссия кандидатской диссертации „Реформа экономического управления и планирования в Советском Союзе“	68
Мадяр Д.: У Всемирный Конгресс Экономистов	69
Шипош Палович Ж.: Дискуссия кандидатской диссертации „Положение, развитие сельского хозяйства и в нём оптимизация уровня урожая пшеницы и кукурузы“	70

ЗА РУБЕЖОМ

Дюлаи Д.: О скотоводстве Гейманской Демократической Республики	71
Чудай Г.: Освоение целинных земель	73

ИЗБРАННОЕ

П. А. Т.: Важна точная информация	74
Балог Б.: Энергетические трудности и овощная рассада	75
Ч. Л.: Автомагистраль хороша, ошибки в другом	75

СПЕЦИАЛЬНАЯ ЛИТЕРАТУРА

I N H A L T

Hammer, J.: Ziele von Warenerzeugung und Warenverkehr, Aufgaben des Handels	1
Major, L.: Die agrar-industrielle Vereinigung als die Organisation der regionalen ökonomischen Integration in Ungarn	5
Barcza, G.—Pályi, J.—Tóth, E.: Meinungsforschung über die Lage der Leitung in der Landwirtschaft und der Lebensmittelindustrie	15
Mézesné Dobos, K.: Die Anwendung des Markov-Kette Modells für die Untersuchung und Prognose der Durchschnittserträge	25

DISKUSSION

Szániel, I.—Magassy, D.: Einige Fragen der Umwandlung der Forschungsergebnisse zu Produktivkräften in der Landwirtschaft	31
Rott, N.—Szakonyi, L.: Ein Beitrag zur Diskussion über die Konzentration als Grundlage der differenzierten landwirtschaftlichen Entwicklung	36

PRAKTISCHE WIRTSCHAFTSFÜHRUNG

Buda, G.—Szabó, K.: Die Lage der technischen Instandhaltung der landwirtschaftlichen Maschinen und Einrichtungen	43
Karay, M.: Wirtschaftliche Sorgen in den LPG von Kreisen Bodrogeköz und Taktaköz	49
Sütő, Ö.: Rindfleischproduktion im Staatsgut von Balatonszaberek	52

RUNDSCHAU

<i>Várnagy, L.</i> : Die Entwicklung der Anwendung der Produkte der chemischen Industrie in der Landwirtschaft	56
<i>Bartus, A.</i> : Die Entwicklung des landwirtschaftlichen Maschinenbaues und die Rolle des Unternehmens MEZŐGÉP (Landmaschine) in Miskolc	58
<i>Budai, Gy.</i> : Zur Arbeit der Aufsichtsausschüsse der Unternehmen	61

WISSENSCHAFTLICHES LEBEN

<i>Nagy, Gy.</i> : Die Entwicklung der Organisations- und Leitungssysteme in den sozialistischen landwirtschaftlichen Grossbetrieben	64
<i>Pálovics, B.</i> : Diskussion der Kandidatendissertation „Die Reform des ökonomischen Systems der Planung und Leitung in der Sowjetunion“	68
<i>Magyar, Gy.</i> : Der V. Ökonomische Weltkongress	69
<i>Siposné Pálovics, Zs.</i> : Diskussion der Kandidatendissertation „Die Lage und Entwicklung der Landwirtschaft im allgemeinen und darunter die Optimalisation des Ertragsniveaus des Weizens und Maises“	70

BLICK IN DIE WELT

<i>Gyulai, Gy.</i> : Zur Rindhaltung der Deutschen Demokratischen Republik	71
<i>Csuday, G.</i> : Aufpflügen der Jungfernerde	73

UMSCHAU

<i>P. A. T.</i> : Die Wichtigkeit der pünktlichen Information	74
<i>Balogh, B.</i> : Energiesorgen und die Gemüseproduktion in Treibhäusern	75
<i>Cs. L.</i> : Die Automaten sind gut, die Fehler sind in den Leuten	75

FACHLITERATUR

CONTENTS

<i>Hammer, J.</i> : Commodity production and turnover objectives, trade tasks	1
<i>Major, L.</i> : The agrar-industrial association as the organization of regional economic integration in Hungary	5
<i>Barcza, G. - Pályi, J. - Tóth, E.</i> : Public opinion research on the situation of control on the field of agriculture and food industry	15
<i>Mézesné Dobos, K.</i> : Application of Markov-chain model for the investigation and forecast of average yields	25

DISCUSSION

<i>Szániel, I. - Magassy, D.</i> : The questions of conversion of research results into productive capacity in the agriculture	31
<i>Rott, N. - Szakonyi, L.</i> : Observations on discussion about concentration as the base for differentiated development of agriculture	36

ON THE PRACTICE OF FARMING

<i>Buda, G. - Szabó, K.</i> : Situation of technical maintenance of agricultural machines and equipments	43
<i>Karajz, M.</i> : Farming difficulties in the co-operatives of the regions of Bodrogköz and Taktaköz	49
<i>Sütő, Ö.</i> : Beef-cattle production in the State Farm of Balatonnagyberek	52

REVIEW

<i>Várnagy, L.</i> : The development of utilization of chemical products in the agriculture	56
<i>Bartus, A.</i> : The development of agricultural machine-industry and the role of Enterprise MEZŐGÉP (Agricultural Machinery) in Miskolc	58
<i>Budai, Gy.</i> : About the activity of supervisory boards at the enterprises	61

SCIENTIFIC LIFE

<i>Nagy, Gy.</i> : The development of organization and management systems in the socialist large-scale farms	64
<i>Mrs. Pálovics, B.</i> : Discussion of the doctoral thesis "The reform of economic management and planification system in the Soviet Union"	68
<i>Magyar, Gy.</i> : The V. World Economist's Congress	69
<i>Siposné Pálovics, Zs.</i> : Discussion of the doctoral thesis "Situation and development of agriculture in general and optimization of yield-level of wheat and maize in particular"	70

LOOK AT THE WORLD

<i>Gyulai, Gy.</i> : About the cattle breeding in the German Democratic Republic	71
<i>Mrs. Csuday, G.</i> : Cultivation of virgin lands	73

SELECTIONS

<i>P. A. T.</i> : The importance of exact information	74
<i>Balogh, B.</i> : Energy difficulties and hotbed vegetable growing	75
<i>Cs. L.</i> : The vending machines are good, the trouble lies in the people	75

LITERATURE

Mezőgazdasági üzemszervezési és agrárközgazdasági folyóirat
Zeitschrift für landwirtschaftliche Betriebsorganisation und Agrarökonomie
Journal for farm economics and management
Revue d'économie rurale et d'organisation des entreprises agraires
Журнал экономики и организации сельского хозяйства

Alapította Erdei Ferenc

Szerkesztő bizottság:

**Romány Pál (elnök), Bereczki Lajos, Bíró Ferenc, Dobos Károly,
Kádár Béla, Kiss Albert, Klenczner András, Major Lajos,
Nagy Gyula, Simka István, Técsi János, Tóth Jenő**

Szerkesztőség:

**Csete László (felelős szerkesztő), Enese László, Görgényi Pálné,
Márton János, Pálovics Béláné, Szemes Lajosné, Tóth Mihály**

Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, 1860 Budapest V., Kossuth Lajos tér 11.

Telefon: 113-000, 322-300, 19-56-os mellék

FELELŐS KIADÓ: Csollány Ferenc, a Hírlapkiadó Vállalat igazgatója

1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.

Telefon: 343-100, 142-220

Megjelenik havonta, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium folyóirataként,
a Magyar Agrártudományi Egyesület közreműködésével

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél,
a posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI, Budapest V., József
nádor tér 1., postacím: 1900 Budapest) közvetlenül, vagy postautalványon, valamint
átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámára.

Előfizetési díj: egész évre 180,— Ft, fél évre 90,— Ft

HU ISSN 0046—5518

78.2335 Egyetemi Nyomda, Budapest. Felelős vezető: Sümeghi Zoltán igazgató

INDEX: 25341

Ára: 15,— Ft

gazdálkodás